

Učiteljski vestnik.

Okrajne učiteljske organizacije.

Referent s slovenskega vsedeletnega abita. sestanka v Ljubljani 1. 1909.

(Dalje.)

Dasi bi lahko naslednji del — pravila — izostal, vendar se mi zdi to tudi pomembno in važno očitati za naraščaj, ker mu nejasnost, ki nastane iz tega dela v pre mnogih slučajih, dela obilo skrbi, pregledav in ga dovaja do malobrižnosti v stanovskih vprašanjih.

Društveniki: a) Pravi društveniki, kar lahko postane vsaka učna oseba na javnih, oziroma zasebnih ljudskih in srednjih šolah ali tem enakih, oziroma z njimi v zvezi stojiših zavodih v istem okolišju.

b) Podporni društveniki, kar lahko postane vsak šolski prijatelj, ki hoče društvene koristi pospeševati materialno ali duševno.

c) Častni društveniki, ki jih imenuje društvo. To so take osebe, ki so si pridobile odličnih zaslug za društvo ali za šolstvo in za omiko naroda sploh.

Pristopni izstop društvenikov: Kdor želi k društvu pristopiti, se oglasi ustno ali pisмено pri društvenem odboru. — Iz društva izstopi, kdor svoj izstop prostovoljno naznani odboru in kdor svojega letnega doneska — vkljub dvakratnemu opominu — do konca društvenega leta ne plača.

Pravice društvenikov: Vsak pravi društvenik ima pravico, da voli odbornike in je izvoljen za odbornika, da nasvetuje odboru izpremembo pravil ali predmet, ki naj bi se postavil na dnevni red naslednjega zborovanja, da v zborih govori, nasvetuje in glasuje, da brezplačno uporablja društveno čitalnico, da k zborom uvaja goste, ako jih je poprej naznanil predsedniku. — Podporni in častni člani imajo iste pravice kakor pravi, razen aktivne in pasivne volilne pravice.

Dolžnosti društvenikov: Delovati v smislu načeta ali programa društva v vseh društvu pripadajočih zadevah po svoji možnosti. — Pravi in podporni društveniki plačujejo svoje letne doneske v društveno blagajnico ali nankrat ali polletno. — Predmeti govorov ali beril se pa morajo vsaj 14 dni pred zborovanjem naznaniti odboru.

Društvena uprava: Za upravo društva skrbe: a) društveni odbor; b) mesečni zbori.

Društveni odbor: Društveni odbor šteje sedem ali več članov,* in sicer: predsednika, tajnika, blagajnika, knjižničarja, pevovodjo in enega ali več odbornikov. — Ves odbor voli občni zbor za dobo enega leta; vendar se razteza doba njih opravila do izvoznega novega odbora.

Predsednikov delokrog je: sklicovati odbore seje in društvene zборе, jim predsedovati, jih odvarjati in sklepati, dovoljevati in zabranjevati v njih govoriti in čuvati parlamentarni red; naznanjati za vsak zbor dnevni red, ki se pa more v nujnih slučajih tudi izpremeniti; nakazovati troške, ki so se odobrili v odboru ali zboru; podpisovati skupno s tajnikom vsa opravilna pisma; odkazovati posebne razpravne predmete posameznim poročevalcem, da o njih poročajo v zborih; zastopati društvo na zunaj; odgovoren biti za pravočasno izvršitev odborovih in zborovih sklepov.

Predsednikov namestnik vodi društvena opravila, ako je predsednik zadržan.

Tajnikov delokrog je: opravljati vse pisarske posle; podpisovati s predsednikom vse pisarske posle; pisati zapisnik o odborovih sejah in v zborih; poročati o sklepih v časopise; zapisovati vsi vsakem zboru imena pričujočih društvenikov; poročati na občnem zboru vsako leto v imenu odbora o društvenem delovanju; oskrbovati imenik društvenikov in spominsko knjigo društva.

Blagajnikov delokrog je: sprejemati proti potrdilu došli denar; izplačevati po predsedniku nakazane zneske; oskrbovati blagajnični dnevnik in sestaviti ob koncu leta računski zaključek. Za svoje poslovanje je odgovoren društvu.

Odborniki in drugi pa morajo prevzeti poročila in opravila, ki jim jih odkaže predsednik.

Se je ima odbor po potrebi; sklepčen je, ako je navzoča večina odbornikov. Odločuje se z nadpolovično večino glasov pričujočih odbornikov; kadar je enako glasov odloči predsednik. Ako je kak član odbora zadržan udeležiti se odborove seje ali zborove seje, mora to o pravem času naznaniti predsedstvu. — Ako pa trije odborniki pisмено zahtevajo odborovo sejo, jo mora predsednik sklicati v osmih dneh. Zapisnike odborovih sej podpisujejo vselej vsi navzoči odborniki.

(Konec.)

Kranjske vesti.

—r— Zahvala. Kmetska posojilnica ljubljanske okolice je darovala ubožnim otrokom tukajšne šole za šolske potrebščine 40 K. Za velikodušni dar se ji podpisano šolsko vodstvo v imenu šolske mladine najprejreje zahvaljuje. — Hrušica pri Ljubljani dne 17. maja 1910. Ivan Lokar, nadučitelj.

* Primerjaj „O principih organizacij“ II, v „Učiteljskem vestniku“ Učit. Tovariša.

—r— Objektivnost. Predvsem je morajo uvaževati okrajni šolski nadzorniki — tudi na Kranjskem in seveda tudi na Notranjskem. To si je treba zapomniti enkrat za vselej! S petminutno prvo inšpekcijo učiteljice začetnice ni še dana nobenemu nadzorniku prilika do brez-pogojne hvale, pa naj bo tista učiteljica desetkrat Slomškariča. Morda pa se dobivajo v današnjih dneh najzaneslivejša informacije o učiteljsstvu na viziti pri kateheta? Kakor kažejo dejstva, je to brzkone res! Ali vzlic temu bi ne škodilo, če si vzame nadzornik za spremljevalko objektivnost namesto koga drugega. Upamo, da se za silo razumemo ako pa ne, smo na razpolago tudi z jasnejšo besedo!

—r— Tečaj za pridelovanje in konserviranje zelenjave na Grmški šoli je privabil nad 50 udeleženk, ozir. udeležencev. Večinoma so bile to gospodinje in dekleta iz okolice. — Mimogrede bodi omenjeno, da so prav pridno pisale med predavanjem, kar je naredilo jako ugoden vtisk. — G. adjunkt Zdoljšek je predaval sigurno in živahno. Videti je bilo, da imamo strokovnjaka pred sabo. Vsa snov je bila jako poučna, zanimiva in praktična. Med lepim številom udeleženk smo morali pogrešati učiteljice. Kaj jih je odvračalo, ne vem. Zdi se mi pa, da imajo baš one dosti povoda, zanimati se za vrtnarstvo, ki se pri nas še vse premalo ceni; dasi je velike važnosti v higijenskem in socialnem oziru. Slehra učiteljica na kmetih bi lahko dosti pripomogla do umne zelenjadoreje, ki je ponekod še na jako nizki stopnji. Sicer bi bilo umestno, da bi bile tudi gojenke na učiteljsku deležne kmetskega pouka. Dokler pa tega ne dosežemo si pomagati hočemo s tečajem. Pokazimo, da se znamo tudi mi uspešno baviti z vrtnarstvom ter zahtevajmo, da se odmeri tudi nam kos šolskega vrta, kjer bomo praktično poučevali učenke v vrtnarstvu. Končno se še lahko zanašamo, da bodo tudi nam velikodušno priznali renumerciacijo, ki jo dobe kolegi za kmetski pouk. — Učiteljice, na dan, poprimite se vsake prilike, ki se vam nudi ter pokažite, da tudi na kmetskem polju lahko tekmujeje z moškim kolegom! Pokazite, da odklanjate vsako dvojno mero — in najsi se gre tudi za regulacijo plač!

—r— Okrajna učiteljska konferenca za okraj Postojna se vrši dne 2. julija 1910 ob 9. uri dopoldne v šolskem poslopju v St. Petru. Poleg običajnih točk obseza dnevni red tudi: Tema: Enotnost slovenskega pouka s posebnim ozirom na Kernovo metodo. Poroča Josip Brinar, ravnatelj meščanske šole v Postojni. — Tema: Poslovanje šolskega vodstva na podlagi tiskovnik, ki jih predpisuje izvršilni predpis k dokončanemu šolskemu in učnemu redu. Poroča Ferdo Juvanc, šolski vodja v Postojni. Samostojni nasveti, ki so najkasneje 3 dni pred konferenco naznaniti c. kr. okr. šolskemu nadzorniku.

Štajerske vesti.

—s— Božidar Dedič. Na binokšno nedeljo zjutraj ob 2. uri je preminul blagi tovariš, vpokojeni nadučitelj Dedič v Bočni. Pozneje priobčimo obširnejšo posmrtnico o vrlim kolegu. Za danes naj omenimo le, da je bil pogreb pokojnika veličasten. Bilo je dosti čez tisoč pogrebecev. Govorili so pri hiši žalosti naduč. tov. Bizjak, v cerkvi župnik Potokar, ob odprtem grobu učitelj tov. Sijanev v imenu učiteljsstva in trgovca Ruzigaj v imenu Bočanov. — Bodi dragemu pokojniku zemljica lahka!

—s— Krajni šolski svet v Framu izreka tem potom blagorodnemu gospodu dr. P. Turnerju najtoplejo zahvalo za denarno podporo, ki jo je zopet blagodušno naklonil tukajšnji šolski mladini. Istotako se mu zahvaljuje za prijaznost, da že dolgo vrsto let kupuje mladeži razne mladinske spise. — Srčno hvalo tudi gospé M. Turnerjevi za denarni znesek, ki ga je podarila šolski mladini.

—s— Na Polzeli so ustanovili podružnico nemškega „Schulvereina“; pristopilo je baje 47 članov, tvorniških uslužbencev, komandiranih delavcev in tujcev. — „Schulverein“ namerava na Polzeli ustanoviti poleg pomembnevalnice še otroški vrtec in šolsko kuhinjo.

—s— Ipayčev koncert v St. Jarju, ki ga je pretečeni četrtek večer privedilo tamonjšje pevsko društvo pod vodstvom učitelja Čulka, je bil prekrasen. Nisem glasbeni strokovnjak, zato ne morem podati strokovnjaške ocene. Jaz za svojo osebo sem bil očaran in kakor sem videl, z menoj vred do malega vse občinstvo, ki je Nendlovo dvorano napolnilo tako popolnoma, da ni bilo niti najmanjšega prostora več dobiti. Ko smo zaslili prve akorde, smo se takoj uverili, da nas pričakuje izreden užitek in imamo pred seboj fino izbrane pevke in pevce. Sledili so zaporedoma moški in mešani zbori, četverospjevi in s slavnostno himno „Slovenec sem“ je bil vzpored končan. Kako je bilo krasno! Grobna tišina je zavladala po dvorani, ko je pevovodja dal znamenje in zdaj so se zlivali sladki glasovi po dvorani. Kaj je bilo lepše, ali „Milada“ ali „Naša zvezda“ ali vedno lepa „Danica“ ali „Oblačku“? Da je Milada pravi biser, je dr. Sch. prav trdil, ponavljati so jo morali dvakrat. Kakor v prijetne sanje sem se zazibal pri teh krasnih glasovih. Pred menoj je visela častitljiva slika dr. Gustava Ipaveca, želel sem

si, da bi tudi dr. Benamina bil kdaj v življenju poznal. Kje sta črpala ta globoka čustva, iz katerih sta izlivala te prekrasne, presladke napeve, s katerimi sta se ovekovala? Slava Ipavicem! Čast šentjurskemu pevskemu zboru in njegova pevovodji! Malokje bi znali slavna šentjurska slavca tako krasno intepretirati, kot sta ju vi. — Ponovite koncert! — Gotovo privabite zopet polno dvorano poslušalcev.

—s— Okrajni šolski svet Brežice je sklenil v svoji seji, da se glavne počitnice z ozirom na potrebsčine kmetskega ljudstva, počeniši z letošnjim letom, premaknejo v čas od 16. avgusta do 15. oktobra. V slučaju pa, da še do tega časa vinska trgatav ni dovršena, se bodo smele proti naknadni nadomestitvi tudi podajšati. Treba se bo le krajnim šolskim svetom pravočasno z utemeljeno prošnjo obrniti na okrajni šolski svet. Inicijato za ta ukrep je dala „Brežiško-sevniško učiteljsko društvo“ že jeseni lanskega leta.

Goriške vesti.

—g— Socialistično mladinsko organizacijo namerava poklicati v življenje socialno-demokratska stranka na Goriškem. V to svrhu je sklican za 22. t. m. v Gorico prvi mladinski shod.

—g— Grahovo ob Bačl. K vsoti 200 kron, ki jo je sklenilo plačati „Tolminko učiteljsko društvo“ družbi sv. Cirila in Metoda za obrambni sklad, so poleg že objavljenih prispevali sledeči: Franc Ursič 3 K, Viktor Vuga 2 K in Rudolf Perko 2 K. Imamo torej zbranih 164 K 70 vin. Zeleti bi bilo, da se vendar že odzovejo ostali tovariši in tovarišice, ki še niso nič doposlali. Čas je sicer denar, in dotični menijo morda, čim dalje odlašajo, tem več da prispevajo, ker dajajo denarničarju namesto borih par kron na razpolago le časa, da jih — čaka! Toda odlašanje ne polni blagajnice! Kdor hitro da, več da! Izpolnite dek čimprej!

—g— „Lega Nazionale“ ima svoj XII. redni kongres v Gorici dne 29. t. m. Delajo velikanske priprave, da bo Gorica kolikor le mogoče tisti dan laška.

—g— Iz seje ožjega in pomnoženega c. kr. okr. šol. sveta tolminskega. Učiteljica Marica Repič dobi I. petletino. V definitivno nameščenje so predlagani: Koch Izidor za Log, Ivančič Ivo za Grahovo, Bensa Andrej za Breginj, Firm Stefan za Podbrdo, Močnik Josip za Pluzne, Matelič Ivan za Sužid, Ločnikar Franc za Logje — Robedišče, Černe Blaž za Police — Vrh, Ivančič Josip za Podbelo, Miklavč Albin za Idriško, Kogoj Peter za Smast, Hmeljak Pavla za Kobarid, Mozetič Ivanka za Srpenco in Sedej Ana za Žago. Proti razsodbi ministrstva za uk in bogočastje, ki se z njo ukazuje sistemiziranje mesta kateheta v Tolminu, se sklene pritožba na c. kr. upravno sodišče. Gradnjo šol. poslopja v Pluznah se odda Leopoldu Jonku iz Bovca. Sklene se nakup zemljišča (stavbišča) za šolo v Novakih. Dovolji se nakup zemljišča pri tolminski šoli. Vzame se v znanje več nakazov in računov. Dež odhor je delegiral namesto odstopivšega uda Ivana Lapanja Ivana Torkarja iz Podbrda.

—g— Iz Komna, 14. maja, nam pišejo: Tukajšnje učiteljsko sklicuje na dan 29. maja svoj drugi roditeljski sestank, ki se vrši ob 3. uri popoldne v šolskem poslopju. Vzpored sestanka: I. Voditelj nagovor navzočim. — II. Predavanje občinskega zdravnika dr. Reje: „Alkohol z ozirom na mladino.“ — III. Predavanje šol. voditelja A. Lebana: „Lazniva mladina.“ — IV. Sklepni govor voditeljev. — Roditelji in prijatelji ter prijateljice šolske mladine in učiteljsstva se vljudo vabijo na ta roditeljski sestank.

Splošni vestnik.

Umrl je v Kastvu dne 14. t. m. gosp. Miroslav Grosman, ravnatelj deške ljudske šole v p. Blag spomin dragemu pokojniku.

Učiteljska konferenca za šolski okraj Kranj bo dne 9. junija t. l. ob 10. uri v šolskem poslopju v Trziču. Razen običajnih točk so na dnevnem redu tale poročila, oziroma predavanja: 1. Vzorni urnik: a) za enorazrednico poročla L. Ferjan; b) za dvorazrednico poročla Iv. Jezeršek; c) za trirazrednico poročla Lov. Perko; d) za štirirazrednico poročla Iv. Pezdič; e) za petrazrednico poročla Fr. Kramer. 2. Vzorni šolski red poročla Fr. Luznar. 3. Risanje po naravi, predava Al. Novak. Ker gre s koncem šolskega leta tovariš Andrej Kmet v pokoj, voliti bo enega zastopnika v okr. šol. svet za tekočo dobo.

Čebelarški tečaj, in sicer neni tečaj za čebelarje začetnike, se vrši letos v Ilirski Bistrici dne 11. in 12. junija. Kdor se za tečaj zanima, naj se čimprej zglati pri g. Jos. Verbiču, c. kr. učit. profesorju v Ljubljani, Belsjeva cesta št. 13. Kot vodja tečaja daje ta priglasencem vsa potrebna pojasnila.

Jubilejske znamke izda poštna uprava letos o priliki cesarjevega 80 letnega rojstnega dne.

Dječji dan. Hrvaški narod ima vsako leto določen dan za nabiranje dobredelnih do-

neskov za šolsko mladino, držec se strogo svojega gesla: „Ne dam, da propadete, jer ste krv moje krvi, jer ste budućnost moja!“ Letos sta bila v to določena 7. in 8. majnik. Prvi dan so pobirali done-ke na javnih ulicah in hodnikih. Sestavljena sekcija za nabiranje „za našu djecu“ pod pokroviteljstvom narodnih dam je imela na glavnih uličnih oglah postavljene mize, na katerih so bile velike denarne pušice, mlade brhke Hrvatice in Hrvatci pa so z znaki na rokavih pobirali mile darove z malimi pušicami pri vsakem pasantu na ulici, v prodajalnicah, gostilnicah, kavarnah in celo v tramvaju. Prodajali so tudi knjige, razglednice in različne listine. Bile so tudi gledališke in orfejske predstave ter vojaški promenačni koncert na Zrinjskem trgu in to vse za šolsko družbo. To nabiranje se pa ni vršilo samo v Zagrebu, marveč po celem Hrvaškem. Lansko leto so nabrali lepo vsoto okolo 40.000 K. Drugi dan so se vršile velike javne ljudske igre, tombole in dr. v ta namen. Zeleti in potrebno bi bilo, da se tudi pri nas uvede enak način za nabiranje darov za našo šolsko družbo in da bi se tudi mi držali gesla, ki pravi: „Narod bez škole je narod bez budućnosti!“

Tvrška V. Havel v Blatni. Sotrudnik našega lista nam piše: V sled inšerata g. Havla, čevljarskega mojstra v Blatni, sem naročil pri njem nekaj obuval. Ker pa ne znam češki in nisem mogel slutiti, da gosp. Havel zna slovenski, sem mu pisal nemški. A kako se začudim, ko mi gosp. Havel pošlje naročeno ter mi piše v pravilni slovenščini: „Na Vaše cenjeno pismo vljudno naznanjam, da sem se učil slovenski preteklo leto. Gosp. Zaplotnik iz Kranjske, dijak v Pragi, je bil moj učitelj. Slovenske račune bom imel v 3—4 dneh.“ — Ker je tvrška Havel res solidna, jo priporočam vsem tovarišem. Podpirajmo slovenske obrtnike!

Pozor! V. J. Havliček in brat, kopalnišče Podčrbrdy (kralj. Češko) l. 1887. ustan. izvozna hiša pošilja na zahtevo ravnakar dogotovljeno zbirko poletnih novosti v damskih in gosposkih blagovih in suknih, blagovih za obleke in bluze, krasnih zefirih in delenih; dalje bale za neveste, najfinije damaste, Havličkove tkanine, namizne in kavne garniture, žepne robce, brisaške i. t. d. poštnine prosto. — Priporočamo to reelno in solidno češko podjetje naklonjenosti naših bralcev.

Razgled po šolskem svetu.

— Stolica bolgarskega jezika se nahaja tudi v Lipskem, kjer je poslušalo predavanja prof. Weiganda lani 11 akademikov, med katerimi so pa bili samo 4 Bolgari. Dr. Weigand je čital o bolgarskih elementih v rumunskem jeziku. Dovišil je tudi po dveletnem trudu nemško-bolgarski slovar, ki kmalu izide.

— Prva univerzitetna profesorica na Pruskem je postala znana raziskovalka v zoologiji, grofica Marija Lindnova. Imenovali so jo za redno profesorico v Berlinu.

Zagrebski
Franck
kot tovarniško znamko
priporočujemo najboljši pridatek
kot priznana za kavo!

Listnica uredništva.

V Tret: Porabimo. Nefrankovanih pisem pa ne sprejemamo. — Na Koroško: Danes teden! — „Slovenec“ ima zopet vse polno dela z našim listom. Le naj malo potrpi! On in njegovi „krščansko-misleči“ dobe tak odgovor, kakor jim to — ne bo všeč! Kar pogumno naprej!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 953. Kranjske. 1—1

Na enorazredni ljudski šoli v Koprivniku se bo stalno namestila služba učitelja in šolskega voditelja s postavnimi prejemki in z naravnim stanovanjem.

Redno opremljene prošnje se naj vložijo predpisanim potom pri podpisanim c. kr. okrajnem šolskem svetu do 10. junija 1910.

Moški prosilci imajo prednost. Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno namešteni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 8. maja 1910.

Našim rodbinam

priporočamo 52—1

Kolinsko cikorijo